

TÜRKİYE YAZARLAR BİRLİĞİ

WRITERS UNION OF TURKEY

Sümer 1 Cd. 11/5
Kızılay-Ankara

0 312 232 05 71-72
www.tyb.org.tr
tyb@tyb.org.tr

Türkiye Yazarlar Birliği Yayınları - 80
Saygı Serisi -1
ISBN: 978-975-7382-97-3

Ankara, Temmuz 2018

Sümer 1 Cad. 11 / 5 Kızılay/Ankara
Tel: 0312 232 05 71-72
www.tyb.org.tr - tyb@tyb.org.tr
Yayınevi Sertifika No: 14467

Tasarım: mtr tanıtım görsel hizmetler
Baskı: Göktuğ Ofset Yayıncılık Matbacılık Tic. Ltd. Şti.
Matbaa Sertifika No : 33830

D. Mehmet Doğan Kitaplara ve Yazarlığa Adanmış Bir Ömür

Hazırlayanlar:
Rabia Nur Akmaz
Merve Aksakal

29 Aralık 2017
ANKARA

İçindekiler

Sunuş

Türkiye Yazarlar Birliği Şeref Başkanı Dr. D. Mehmet Doğan'a 70. yaş yılı dolayısıyla düzenlediğimiz "Saygı Gecesi" programında açtıkları yolda değerli Hocamızla ve sevenleriyle beraber olmanın onuru ve mutluluğunu yaşıyoruz. Fikir dünyasına katmış oldukları çalışmalarıyla Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi tarafından Fahri Doktora ünvanı tevdi edilen Dr. D. Mehmet Doğan, yaşayan önemli değerlerimizden birisidir.

Kaleme aldığı 30'un üzerinde eserle fikir, sanat, edebiyat ve daha birçok alanda günümüze ışık tutan, 40 yıldır Türkiye Yazarlar Birliği'ne emek veren bir "Dava Adamı" Dr. D. Mehmet Doğan. Kendileri gençlik yıllarından bu yana edebiyata ve sanata olan gayretleri ile bizlere örnek olan bir büyüğümüz. Bizler de gençler olarak bugün Dr. D. Mehmet Doğan'ın gerek edebiyat gerekse kültür dünyasına kattıkları önemli fikir ve eserlerini anlamaya çalışmak için kendilerine duyduğumuz derin saygı ile söz konusu programı tertip ettik.

Ziyadesiyle anlamlı ve önemli olan "Saygı Gecesi" programını tertip etmemizde bizleri cesaretlendiren ve destekleyen; aynı zamanda vefanın, kadirşinaslığın, "hayatta iken kıymet bilmenin" değerini bizlere hatırlatan programın esas sahibi, Türkiye Yazarlar Birliği Genel Başkanı Prof. Dr. Musa Kâzım Arıcan'a en samimi hürmet ve muhabbetlerimizi sunuyoruz. Eserin basımı aşamasında emekleri geçen Türkiye Yazarlar Birliği Yönetim Kurulu Üyeleri'nden Mahmut Erdemir ve Ahmet Fatih Gökdağ'a ve TYB Vakfı 2. Başkanı İbrahim Ulvi Yavuz'a minnettarlığımızı ifade etmek istiyoruz.

Yine programın düzenlenmesi ve kitap haline gelmesi noktasında katkılarından dolayı TYB Gençlik Birimi Yönetim Kurulu Üyeleri'nden Ali Altun, İbrahim Uzun, Burçak Dilara Aktaş, Öznur Selen Kemaloğlu ve Duygu Uysal'a teşekkürü bir borç biliyoruz.

Değerli Dr. D. Mehmet Doğan'ın 70. yaş yılı adına düzenlediğimiz "Saygı Gecesi" programımızı kitap olarak sizlere sunmaktan büyük bir kıvanç duyuyor, kitabın hayırlara vesile olmasını temenni ediyoruz.

Hürmetlerimizle
TYB Gençlik Birimi

KONUŞMALAR

Prof. Dr. Musa Kâzım Arıcan

Çok değerli D. Mehmet Doğan abim, çok kıymetli D. Mehmet Doğan abinin dostları, sevenleri hepinizi hürmetle, muhabbetle selamlıyorum. Öncelikle iki teşekkürü yapmanın bir borç olduğunu düşünüyorum. Hamdolsun böylesi güzel bir genç arkadaş kitlemiz var. Vefa gösteren, saygı gösteren, hürmet gösteren gençlerimiz var.

Bu programı gerçekten tasarladıklarında inanın mutlu oldum çünkü kıymet bilmek, vefa göstermek her yiğidin harcı değil, onun için burada çok güzel sunumlar yaptı arkadaşlarımız. Ben gerçekten beğendim, her birini çok kıymetli buldum, hepsinin yüreğine sağlık, çok teşekkür ediyorum. Diğer yandan üniversitemizin çok güzide topluluğu, konservatuvarımız sağ olsun, çok yoğun programları arasında zaman ayırdılar gerçekten gönülden bir program icra ettiler. Ben müdürümüze, daha önceki müdür vekilimiz Sayın Rektör Yardımcımız Fatih Uşan hocama destekleri için şükranlarımı sunuyorum.

Tabii Mehmet abi için çok şey söylenebilir ben kısaca birkaç hususu ifade etmek istiyorum. Bir husus şu: Mehmet Doğan abinin önünde bir "D" ismi vardı tabi herkesin merak ettiği bir şeydi. Diyorum ki sanki sevk-i ilahî ile

Mehmet abi o gün o isim karışıklığında tabi bunun hikâyesini biz birkaç defa Mehmet abiden dinledik, bir "D" aklına gelmiş, günün birinde de birileri çıkar buna "r"yi de ekler diye herhalde keramet zuhur ettirmiş diye düşünüyorum. Tabii üniversitemiz İnsan Toplum Bilimleri Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı bölümümüz bir öneride bulundu. Üniversitemiz Senatosu ve Sayın Rektörümüz Prof. Dr. Metin Doğan beyin de destekleriyle bir Ankaralı olarak Ankaralı olmanın ötesinde üniversitenin inşa edildiği muhitin insanı olarak, o toprakların insanı olarak D. Mehmet Doğan abiye tabii yeterli olmayacak belki bir şeydir ama bazen çam sakızı çoban armağanı kabilinden böyle bir fahrî doktora verilmiş olması da en azından içinde bulunduğumuz müessese adına üniversite adına bizler için de çok kıymetlidir diye düşünüyorum ve bununla beraber şunu da görmüş olduk:

Bazı isimler vardır, hayattayken değeri bilinmez, kıymeti bilinmez 10 yıl sonra, 50 yıl sonra, 100 yıl sonra ancak kıymeti bilinir. Benim naçizane doktora yaptığım, üzerinde çalıştığım bir isim var, Hollandalı bir filozof, Yahudi kökenli Baruch, Benedict Spinoza. Tabii çok ilginç bir kader çizgisi var onun, o ayrı bir konu, asıl önemli olduğu yer şurası. "Etika" diye etik üzerine bir eseri var Tractatus, Teolojik Politik İnceleme diye naçizane çevirmeye çalıştık. Vefatından ancak 90, 100 yıl sonra keşfedilmiş, yani hayattayken kıymeti bilinmemiş Alman filozoflar özellikle idealist filozoflar dediğimiz Hegel başta olmak üzere onların gayretleriyle tanınıp, bugünlere önemi aktarılmış. Hayattayken kadir kıymet bilmek de çok önemli. İnsanın bunu kendisinin de görmesi çok önemli. Öyle tahmin ediyorum, Mehmet abi de duygularını ifade edecek. Tabii onun sadece dil üzerine değil, bu vurgu çok yapıldı edebiyat üstün ödülü verildi, biz üniversite olarak Türk Dili ve Edebiyatı alanında bir fahrî doktora ünvanı tevdî ettik, üniversitemiz senatosu tarafından. Ama arkadaşlar arasında konuşuldu, Mehmet abiye Tarih Fahrî Doktorası dahi verilebilir, Felsefe Fahrî Doktora ünvanı dahi verilebilir, Sosyoloji Fahrî Doktora ünvanı dahi verilebilir. Bunu şunun için söylüyorum: Mehmet abiyi naçizane burada tabii yüzü olduğu için değil, belki kendisi olmadığı zaman daha farklı

şeyler söylemek, cesurca söylemek az önce ifade edildiği gibi yüzüne övmek değil, asıl tefekkür boyutuyla belki anmak ve anlamak bugün gençlerimiz aslında bize bir de onu sundular. Yani düşüncenin yolu tabii ki kelimelerden geçiyor, kavramlardan geçiyor, dilden geçiyor. Dilsiz düşünce üretilemez, felsefe üretilemez. O anlamda D. Mehmet Doğan abiyi biz her şeyden önce bu toprakların, bu milletin yetiştirdiği ve kendisiyle aynı zamanı ve mekânı teneffüs ettiğimiz mütefekkirimiz olarak görüyoruz. Gerçekten kelimelerinin arkasında çok derin anlamlar var, eserlerinde gerçekten çok derin tefekkürler var; irfanı görüyoruz biz, hikmeti ve erdemi görüyoruz. Ve öyle tahmin ediyorum, Anadolu irfanının aslında sözcülüğünü yapıyor ve bu anlamda D. Mehmet Doğan abinin Türkiye Yazarlar Birliği ile kurmuş olduğu bir ocağın da bir üniversitenin de bir okulun da var olduğunu söyleyebiliriz. Az önce arkadaşlar çok güzel o kesiti sundular, Sayın Cumhurbaşkanımızın da ifade ettiği, aslında bir pınar olarak tanımlıyor orda. Evet. D. Mehmet Doğan abinin belki de değeri, kıymeti gelecek yıllarda, yüzyıllarda çok çok daha iyi anlaşılacaktır. O anlamda Türkiye Yazarlar Birliği ülkemizin belki de Yüksek Öğretim Kurumu şemasında yer almayan inşallah bir üniversitesi, bir ocağı, bir pınarı olacaktır ve bu anlamda da kendisini başlı başına bir üniversite olarak tanımlayabiliriz ki buradaki birçok arkadaşımız ve hocalarımız bunu ifade etti. Kendisiyle belki aynı zamanı, anı paylaşmasa bile ondan istifade etmiş aslında öğrencileridir buradakiler. Biz kendisini gerçekten, ben naçizane kendimi de ,öyle görüyorum; bir Aksakalımız ve bir talebesi olarak görüyorum ve kendisinden her daim de müstefid olmaya çalışıyoruz. Bu vesileyle, tabii bu bir vesiledir 70. yaş yılı, bu inşallah 170'ler, 270'ler, 1070'ler diye devam edecek inşallah serüvenleri olacaktır, ona da çok takılmamak gerekir. Biz Mevlâ'dan hayırlı, uzun ömürler bereketli fikirler, düşünceler serdetmesini temenni ediyoruz ve bu programı icra eden değerli gençlerimize ve ne kadar onlara güvenmemiz gerektiğini de bize bizatihi gösterdikleri için teşekkür ediyorum. Ayrıca bu programın icra edilmesinde emeği olan Zafer kardeşime de şükranlarımı sunuyorum.

Ahmet Fatih Gökdağ

Mehmet abiyle ünsiyeti olan Bekir abi dışında sanıyorum en eski kişilerden biriyim ben. İlk tanışma yıllarımız kırkı aşan yıllar oldu. Kendisini Hareket ve Dergâh camiası içinde İstanbul'a geldiği sıralarda tanımıştık. Bizim evimize misafir olmuş, bereketlendirmişti, şereflendirmişti. Allah razı olsun.

Bu seviyedeki tanışıklığımızda önemli hatıralarım var. Çok beraberliğimiz oldu ancak Hareket Dergisi'nin "Mahkeme" özel sayısı… Bunun gerekçesi şu, yakınında bulunduğumuz Nurettin Hoca, rahmetliye, Necip Fazıl "Babıali" kitabında bir iki söz söyledi. Daha doğrusu hak etmediği şeylerden bahsetti. O gecelerden birinde ben de hocanın yanındaydım. Onun tabiata kendisini bırakacağı ifadelerinden çok yanlış bir şekilde bahsetmişti. Bu konu bizim arkadaşlarla birlikte esas olarak Mehmet abinin söylemesi gereken şeyleri söylenmesi gerektiği ifadesiyle bir özel sayı ihdas edildi. Bu özel sayı biraz da zannediyorum Necip Fazıl'ın geçmişte yaptığı mahkeme sayılarına da benzer bir sayı oldu. Bu sayının bana intikal edene tarafı şu oldu. Bu sayının muhatapları olan Necip Fazıl muhipleri beni zaman zaman arayıp hakarete varan ifadelerle taciz

ettiler. Neden böyle bir şey çıkardınız gibi. Bu benim için çok önemli bir hatıradır. Mehmet abiyle ilgili benim daha sonra Ankara'da bulunduğum sırada beraberlik oldu. Beraberliklerimizin en önemli kısmı yakın tarihte 5-6 yıldır daha yakın bir çalışma ortamı içinde devam ediyor.

Bu sırada bazı notlar almıştım. Yazıda olabilir belki diye. Kendisini azimli, çalışkan, dikkatli, eserleriyle de dil âlimi olarak görüyorum. Yani doktora verilmiş olması bir âlime muhakkak güzel bir şeydir. Ancak kendisinin elinden geçmiş, çarkından geçmiş nice hocalar, akademisyenler var. Bu bir gerçek. Dava insanı, kültür insanı, mesuliyet sahibi. Esas benim kişide en çok gördüğüm özelliklerden biri bu.

Âkif ve Nurettin Topçu'nun ısrarlı takipçisi oldu, onların davalarını ısrarla takip etti. Ankara muhibi… En önemli taraflarından biri bu. Kılıcı keskin, kalemi sivri köşe yazıları yazıyor, arkası dolu. Her köşe yazısında bir makale yazıyor fakat zaman zaman bunları öfkesine de mahkum ettiği oldu. Bu özellikleri tarafından en önemli gördüğüm özellik tarafı müessese kurucusu. Müessese kurmak yeterli değil, takipçisi de olmak önemli. Bu müessese kurmak, takipçisi olmak bizim Türk insanının ırkından mahsus bir husustur. Bu bir kurucu irade tasavvurudur. Mehmet abi de bunu ısrarlı bir şekilde görüyorum. Siyasete girmiş olsaydı Mehmet abi, benim bir zamanlar siyasette meşgul olduğum taraflar da oldu, muhakkak lider ve Türkiye'de önemli bir kişi olarak temsil ederdi. Son söz olarak şunu ifade etmek istiyorum. Benim intikal eden Abdüllaziz Bekkine'ye ait bir ifade var. Bir insanı çok övecekseniz onu çok fazla uzatmayın, hizmet ehlidir deyin yeter, demiş. Ben de öyle diyorum, kendisi hizmet ehlidir. Bereketli, afiyetle, uzun ömür diliyorum. Sağ olun.

Bekir Sıddık Soysal

“Melalin Resmi”

50 seneye mukaddem bir dostluktan bahsetmek kolay değil. Hakikaten ne kadar yazsanız ne kadar konuşsanız yetmez.

70. yaşında yaş toyları ile marufiyetine müsemma mazhariyet yaşadı. Bunu düşünenlere ve gündem oluşturan irade sahiplerine dostum adına teşekkür ediyorum.

Dostlarının hafıza dağarcıklarından sağdıkları hatıra kitap yayımlandı. Başka kitap hazırlıkları sürdürülüyor. Ülkenin önemli merkezlerinde çok sayıda toplantılar düzenlendi. Ama bunların hepsini taçlandıran bir başka şey; Yıldırım Beyazıt Üniversitesi fahri doktora unvanı verdi Mehmet’e.

Mehmet akademik süreçten geçmedi ama akademide hocalık yaptı ve yazdıklarıyla birçok akademisyen için zemin hazırladı. Onların fikri temeli için. Onun için çok kısa bir şekilde, şu perdeye yansıyan suret üzerinden konuşmamı sürdürmek tamamlamak istiyorum.

Afişlerde yer alan fotoğrafına bakarsak, aynı Nurettin Topçu'nun bakışları gibi melül bakışlarla karşılaşıyoruz.

Ne diyor Haşim: "Melali anlamayan nesle aşina değiliz."

Bu bakışların bir benzerini; "Haydar Baba" ve "Sehend" diye dağlarla dertleşen, söyleşen, o dağları, içindeki ateş ile dağlayan ve kültür dünyamızın destanı halinde ruhlarımıza nakşeden Şehriyar'da görmüştüm.

Hakikaten bakınca insanın içini ürperten, sızlatan bir ifade bulursunuz bu insanların bakışlarında. Adeta vicdanlarının aynası gibidir o bakışlar. Yani, kaynağını vicdanından alan bir mesuliyet hissinin ifadesidir yüzlerinde, bakışlarında tecessüm eden.

Melal varsa zaten başka bir şey söylemeye gerek yok.

Onun için sevgili dostumun; her daim fikri zemini olan, edebi muhtevası olan, vicdanlara hitap eden söz karşısında gözleri dolar. O an, için için ağlamaktadır o. Bu çok farklı ve istisnai bir vicdan yansımasıdır.

Kalbinden size doğru akan lirik bir sevgi, bir dostluk teyididir.

Allah mazhariyetini daim kılsın. Bu tebrik faaliyetleri, yaş toyları, sürsün gitsin ömür boyunca.

Dr. Mehmet Sılay

ANKARALI

D. MEHMET DOĞAN

1947 Kalecik doğumlu. Akranım, adaşım ve gönüldaşım.

D. Mehmet Doğan bugünün tarihiyle benim yaklaşık yarım asırlık yani 50 yıllık arkadaşım.

Dönem sonu memlekete dönmeyişimin, Ankara'da yerleşip kalmamın bir bakıma konuşulmayan ve görülmeyen sebeplerinden biri ve en önemlisidir.

1968 yılında İstanbul Sultanahmet, Ersoy Han no: 45 adresinde yani Fikir ve Sanatta Hareket Dergisi idarehanesinde tanışmıştık.

D. Mehmet Doğan, Ali Birinci, T. Fikret Göncüler, Niyazi Adalı, İhsan Sezal ve M. Emin Palamut Hareket Dergisi'nin Ankara grubunu teşkil ediyorlardı. Bazen hepsi bezen de bir kısmı Kurban ve Ramazan bayramlarında İstanbul'a bayramlaşmak için gelirlerdi.

Birlikte Nureddin Topçu, Osman Turan, Ali Nihat Tarlan, Cemil Meriç ve bazen de rejisör Halit Refiğ ve Metin Erksan'a da bayramlaşmak için giderdik.

Daha önce münferit de olsa İsmail Hami Danişmend ve Ali Fuat Başgil'e de gittiğimizi hatırlıyorum.

Ben Cerrahpaşa'da mezuniyet dönemimde derslere gömüldüğüm günlerde D. Mehmet Doğan Ankara'dan İstanbul'a geldi ve Dergâh Yayınları'nda çalışmaya başladı. Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi'ni Kutlu ve Ezel Elverdi ile birlikte hazırlamaya başladı. O Ankara'da iken ben ihtisas yapmak üzere yurtdışına çıktım.

Mesleki ihtisasımı tamamlamak için Almanya'da tam yedi kalmıştım. Dönüşümde 1982 yılında askerlik hizmeti için geldiğim Ankara'da D. Mehmet Doğan'ın bir grup arkadaşıyla birlikte Yazarlar Birliğini kurmuş olduğunu gördüm. Ankara, Anadolu'da kültürel etkinliklerin merkezi haline gelebilirdi. Bu yürüyüşün başladığını görmek beni memnun etmişti. Hemen üye oldum ve çalışmaları takibe başladım.

1986 'da Zaman Gazetesi'nde günlük yazılar yazmaya başladı. İskenderun'dan Ankara'ya her gelişimde Rüzgarlı Sokak'taki gazeteye gider görüşürdük. İlk sayısından itibaren Zaman Gazetesi'nin abonesiydim. Artık Ankara'da iki ziyaretgâhım vardı. Birincisi Fatih Gökdağ'ın Dergâh Kitabevi, ikincisi de Hatay Sokak'taki Türkiye Yazarlar Birliği.

Doğan'ın teşvikiyle İskenderun'da Hatay Dergisi'ni çıkarmaya başladım İlk sayısını da Ankara'da Feryal Matbaası'nda basıldı. Muayene ve laboratuarımızı açıp, devlet hastanesinde çalışmaya başlayınca İskenderun'a yerleşmiş olduk. Ankara'ya gidiş-gelişimiz de düzene girdi.

Doğan Ankara Siyasal mezunuydu. Hem de Siyasal'ın Basın-Yayın bölümünden. Daha açık ifadeyle Doğan yazı ve araştırma konusunda mektepli idi, bizler de alaylı. Araştırma ve tespitlerine yansıdığı gibi konulara analitik yaklaşımı mükemmeldi, profesyoneldi.

TEK KİŞİLİK DİRENİŞ ÖRGÜTÜ

Batılılaşma İhaneti'nden sonra "Camideki Şair: Mehmet Akif", "Mağlubiyet İdeolojisi", "Yüzyılın Soykırımı", "Ankara'yı En Kara Yapanlar" resmi ideolojiye karşı birer isyan belgeselleriydi, başkaldırı manifestolarıydı. Büyük Türkçe Sözlük ise D. Mehmet Doğan'ı kültür hayatımızda markalaştırdı. Hamamönü mevkiinde unutulan ve Hacettepe Hastanesi'nin sınırları içinde boğulan Taceddin Dergâhı'nı o direniş ruhuyla ve tuttuğunu koparan mücadeleciliğiyle kurtardı. İstiklal Marşı'nın yazıldığı sırada ve Âkif'in üç yıl süren ilk meclisteki görevi sırasında davet üzerine kaldığı evi de yılları kapsayan ısrarlı direnişinden sonra kurtarmayı başardı.

Doğan, koşarken koşturanlardandı. Amatör Hatay Dergisi üzerine tanıtım konuşması ve takdimi için bir cumartesi günü bizi Ankara'ya davet etti.

D. Mehmet Doğan'ın yayınlanan kitapları Türkiye'de yeni ve dinamik bir düşünce adamının doğmakta olduğunu müjdeliyordu. Onun varlığı ve performansıyla iftihar ediyor ve kültür hayatımız adına sevinç duyuyorduk. "Batılılaşma İhaneti" Doğan'ın keskin çıkışlarından biridir. Dayandığı dip notları ve belgesel çalışması, zorba resmi ideolojiye başkaldırışının ilk belgeselidir. Batılılaşma İhaneti, Doğan'ı aranan yazar haline getiren ilk eseridir. Kitabı iki defa okudum ve İskenderun'da çıkardığım Hatay Dergisi'nde eleştirisini yazıp okuyucularla paylaştım. Yayınevinden ödemeli olarak elli kitap istedim. Batılılaşma İhaneti kitabı muayene masamın sağ köşesinde dururdu. Gelen hastanın tahlil-tetkik ve muayenesi bittikten sonra, ona yazdığım reçeteyi verirken hediye olarak bir de Doğan'ın kitabını hediye ederdim. Genellikle okuyacağına güvendiğim hasta veya genç hasta yakınlarına armağan ederdim.

Yıl 1987. Gazete haberlerinde D. Mehmet Doğan ve arkadaşlarının ekim ayı ilk haftasında Tunus'taki idam kararlarını protesto etmek üzere elçilik önüne siyah çelenk bıraktıkları için tutuklandıklarını okuduk. Araştırdık, iki arkadaşıyla birlikte Doğan gözaltına alınmıştı. Saçları kesilmiş ve Ulucanlar'a hapsedilmişlerdi. Olayı işitmeyen arkadaşlara telefonla duyurmaya başladım. Bu sıkıntı ve baskıların yeni doğuş ve uyanışlara

vesile olmasını Allah'tan dileyerek, tutuklandıklarını dergimizde duyurduk.

Birlikte Türkiye'nin farklı şehirlerinde anma toplantıları, şiir ve edebiyat sohbetleri, konferanslar, seminerler ve kültürel ağırlıklı gezilere katıldık.

Balıkesir'de Suçıktı, Maraş'ta Dolunay ve Safranbolu'da şiir geceleri, Bağdat'ta "Mihrican El Merbit Leyeliş-Şi'r" uluslararası etkinlikler her zaman TYB mensuplarının katılımıyla gerçekleşti. Mihrican şiir geceleri etkinlikleri Arapların cahiliye döneminden beri geleneksel aralıklarla gerçekleştirdikleri şenliklerden biri olmuş.

Doğan, bir dönem de Radyo Televizyon Üst Kurul üyesi olarak hizmet verdi.

Irak Kültür Ateşesi Zeben El Kubeysi ile güven ve dostluklar perçinlendikçe vize almamız kolaylaşmış, Tikrit'te yapılan "İd Milad Seyidine Saddam Hüseyin" etkinlikleri vesilesiyle bölgeye Selahaddin Eyyubî araştırmaları için gitmiştik.

İyi bir yol arkadaşıdır. Arapların şu atasözü meşhurdur: "Evvel refik, sümme tarik." Yani önce yol arkadaşı sonra yol. Birlikte çok verimli yurt içi ve yurt dışı seyahatler yaptık. Bu seyahatleri yazdık ve paylaştık. İlk uzun seyahati Kazakistan'a yapmıştık. Almatı, Yesi ve Taşkent'i doyasıya gezmiş ve notlar almıştık.

Bir minibüs dolusu TYB üyesiyle birlikte Gürcistan'a gitmiştik. Geçidi bekleyen şehir Erzurum'da programlanan etkinliklerden sonra Ardahan ve Posof üzerinden Ahıska'ya geçmiştik.

Başka bir seferinde vefatının 25. yıl dönümünde fikir dünyamızın yıldızlarından Nurettin Topçu'yu anmak ve anlatmak için Yozgat, Sivas Erzincan üzerinden Eğin'e doğru yola revan olmuştuk. Merhum İskilipli Muhammed Atıf Hoca hürmetine Çorum istikametine yaptığımız günlük gezi yeni atılımların başlangıcı olmuştu.

2012 yılı çok bereketliydi. Sırayla Kızıl Çin'in resmî davetlisi olarak Doğu Türkistan, sekiz asırlık İslam yurdu Endülüs ve Umre ibadeti için maaile

Hicaz yolculuğunu da lehülhamd birlikte gerçekleştirdik.

Seyahatler sırasında yaptığı gözlemleri aldığı notlarla hemen yazıya dönüştürür ve Yeni Akit Gazetesi'ndeki köşesinde yayınlayıverirdi. Bu yayınları internetten takip eder ve okurduk. Yeni tespit ve teklifleri, güzel Türkçesi ve akıcı üslubuyla Doğan kendini okuturdu. Kendisi nerede olursa olsun yazısını okuduktan sonra telefonla da olsa onu tebrik etmekten kendimi alamazdım.

Yeni Akit gazetesinde iki imzayla yazardı. Çorum'a günübirlik gezimizde ziyaret ettiğimiz merhum İskilipli Atıf Hoca ile ilgili onun imzasıyla bir yazı yayınlandı.

EVVEL REFİK SÜMME TARİK

Önce yoldaş sonra yol der bir Arap atasözü.

Önce takoz ve tökez olmayan, tam tersi uyumlu ve becerikli yol arkadaşı seçilecek sonra da ne kadar uzun, zahmetli ve zorlu olursa olsun yola çıkılacak.

Şarkî Türkistan'a yaptığımız ve Urumçi ile Kaşgar ziyaretlerimizde beş yazı, sekiz asırlık İslam yurdu Endülüs ile imanımızı imar ve yeniden inşa için gittiğimiz Hicaz'da Umre notlarını yine beşer yazıyla taçlandırdı. Bitmedi, TYB'nin hazırladığı on günlük "Ankara'dan Siirt'e Kültür Kervanı" ile sekiz ilimizde ve üniversite rektörleriyle müşterek yaptığımız etkinliklerde yine dostlarla birlikteydik. Diyarbakır ve Mardin Üniversiteleri'nde Dünya İslam Birliğinin mimarı Selahaddin Eyyubî'yi gençlere anlatmak nasip oldu. Hatay ve Adıyaman Üniversiteleri'nde de birlikte "Sekiz Asırlık İslam Yurdu Endülüs"ü birlikte anlattık. Son gezimiz de Kırgızistan'a oldu. TYB'nin bakanlık desteğiyle yaptığı bu etkinliklerin yapılmasında ekonomik güçlükler yaşanabilirdi.

Katılımcılar arasında başına buyruk, tuhaf davranışlar sergileyenler olurdu. Lisan-ı münasiple uyarırdı. Geç kalanları kul hakkı yüklenmekle ikaz ederdi. Yöneticiliğinde -arada sigortası atsa da- genelde hoşgörülüydü.

Diğer uluslararası seyahatlerde gurubun en uyumlularından oluşuyla onu "Aksakallı" olarak görevlendirirdik, grubun sözcülüğünü yapardı. Çin gezimizde bu görevi başarıyla gerçekleştirdiğine şahidim. Doğan yalnız gezi gurubunun en uyumlu ve problemsiz yoldaşı değil, aynı zamanda daima problem çözen ve geziyi kolaylaştırıp sevdiren bir dost oldu.

Kalecikli D. Mehmet Doğanla birlikte yeni bir geziye hazır mısınız?

Not:1

1987 yılında İskenderun'da onun yazdığı kitabı okuduktan sonra bir şiir yazmıştık.

PERVANELER

-Batılılaşma İhanetinin Yazarına-

Tasavvuf kolunun ibret dağından
Seyrettim cihanı elde neler var.

Fer silinmiş bakanların gözünden
Kalp gözüyle gören ferdaneler var.

Mevlana Rumi'nin sır bahçesinden
Henüz derilmedik güldaneler var.

Hikmetinden sual olmaz Hüda'nın
Velilerden öte nurdaneler var.

Çerağ Peygambere cism-ü canıyla
"Nureddinler" gibi pervaneler var.

Yeganeydi "Topçu" şimdiyse gani
Fikir meydanında merdaneler var!

Not:2

6 Nisan 2013 günü, kurucusu bulunduğu Türkiye Yazarlar Birliği'nin 35. kuruluş yıldönümü münasebetiyle D. Mehmet Doğan'ı anma toplantısı İstanbul Sultanahmet Kızlarağası Medresesi'nde gerçekleştirildi. Yaşayan şair, yazar ve düşünce adamlarını anma toplantıları yıllardan beri yapılıyordu. Ankara'dan Muhsin Mete ve İbrahim Ulvi Yavuz beylerle birlikte bizler de katılıyorduk. Toplantıda Beşir Ayvazoğlu, Hicabi Kırlangıç, Mustafa Miyasoğlu ve İbrahim Demirci, Doğan'ı anlatmaya başladılar. Toplantıda Mehmet Doğan yoktu. Zaten salonda olsaydı eminim diyaloglar, itirazlar, yapmayın yahular, yükselirdi.

Toplantı sona erdi, köşede çay içiyoruz. Arkadaş söylediklerinize katılıyoruz altına da imzamızı atıyoruz. Ancak D. Mehmet Doğan'ın hiç mi ters davranışı, hatası, yanlışı yok?

Adamı öyle övdünüz ki alâ-yı illiyîne çıkardınız. Eğer salonda olsaydı ilk itirazı size kendisi yapardı. Bakın birincisi Doğan, anlattığı bir efsanede doğum yeri olan ilçeye gelen Büyük İskender'e ve komutanlarına Türkçe öğretti. Makedonyalı İskender bütün çevreyi zaptetmiş de sadece Kalecik'i alamamış. Muhasara uzayınca komutanlarına bağırıp çağırmış. Hala alamadınız şu küçücük kaleyi yazıklar olsun size demiş. Komutanlar da İskendere "Efendim! İşte kale, sıkıysa çık" demişler. O gün bu gündür bu şehrin adı Kaleçık'tan Kalecik olarak günümüze kadar gelmiş. (At martini Debreli Hasan dağlar inlesin!)

İkincisi de sizleri uyarıyorum. Beni, dut mevsiminde ağaçlardan dut yemeye arkadaşlarla birlikte Kalecik'e davet etmişti. Gerçi dut yedik ama 5 yıl da siyaset yasağı yedik.

Sonbaharda Kalecik'in ayvaları da güzel olurmuş. Cömert adamdır, yine davet ediyor da siz siz olun sakın gitmeyin. Doğan "ayva" diyor, doğrudur ikram eder, Kalecik'ten "ayva"yı da yer dönersiniz. Ben uyarıyorum, demedi demeyin!

Mehmet Nezir Gül

Öncelikle böyle güzel bir ortamda bizi buluşturduğu için Rabbimize hamd ediyorum. Genç TYB'ye teşekkür ediyorum. Mehmet abimizin bizim için, benim tabii gençliğimde üniversite öğrenciliğimde başlayan büyük bir anlamı var, çoğu gencimizde olduğu gibi. Batılılaşma ihaneti ile başlayan bir serüven var. Ben şunu hep söylüyorum, yeni kurulmakta olan kurumlar sistemin, rejimin geçmişle olan hesaplaşmasını ve yeni dönemde yapılan, yapılmak istenen pek çok faaliyeti cesur bir biçimde belki o günkü şartlar içerisinde söylenmesi, yazılması zor olan şeyleri, ciddi bir bedel ödemeyi göze alan bir anlayışla belki bir mümin duyarlılığı duruşunun getirmiş olduğu hassasiyetle yazıya aktardı. Millî anlayışımızı, İslamî anlayışımızı gençliğimize sunma anlamında bir bakış açısı kazandırma açısından bizim için, kültür dünyamız için, fikir hayatımız için bu eseri ve devamında tabii D. Mehmet Doğan abimizin çok büyük bir yerinin olduğunun ifade etmek isterim. Bu eser ve devamındaki eserlerle birlikte Türkiye'de yerli, millî ve İslamî olan; bu kimliklere sahip olan bir genç nesil Bekir abimizin de ifade ettiği gibi akademiye, siyasete ve faklı alanlara yansıyan çok büyük tesiri olduğunu biliyorum. Öyle görüyorum ki

o yüzden değerli abimizi, o bizim gerçekten abimizi hem çokça seviyoruz hem de yazdıklarını önemsiyoruz ve yeni neslimize, gençlerimize bunun muhakkak ki aktarılmasının çok önemli olduğunu ifade etmek istiyorum, bu vesileyle tekrar bir araya gelmiş olduk.

70 yıla çok güzel şeyler sığdırdı. İnşallah bundan sonraki süreçte de kendisine sıhhat ve afiyet diliyoruz. Ve nice güzel eserlerle fikir dünyamıza kültür dünyamıza ışık olmasını, bu ışığını sürdürmesini yüce Rabb'imden niyaz ediyorum, dualarını bekliyorum. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Prof. Dr. Fatih Uşan

Kıymetli Hazirun, hepinizi saygıyla selamlıyorum. Arkadaşlar duygu ve düşünceler konusunda bir fikir beyan eder misin diye sorduklarında işin açıkçası şöyle düşündüm, bizim Sayın Doğan'la bir teşrik-i mesaimiz olmadı bu ama kendisini tanımadığımız, bilmediğimiz anlamına da gelmiyor. Sürece baktığımız zaman Türkiye'de gelinen noktaya baktığımız zaman birtakım değişikliklerin bazı önder kişilerin marifetiyle olduğunu görmek mümkün. Yaklaşık iki yıl burada dinleti yapan konservatuvar müdür vekilliği yaptım. Bizim konservatuvarımızın bir özelliği var: İlk kez bir konservatuvarda Türk Din Musikisi bölümü var. Bu önemli diye düşünüyorum. Şuraya gelmek istiyorum. Bu zamana çok kolay gelinmedi. Sayın genel müdürüm de ifade etti. Bizden önceki kuşaklar, nispeten bizler, birtakım tırnak içerisinde belki mücadele etmek durumunda kaldık, belki sıkıntılar çektik. Şu ortamda her şeyi söylemek çok rahatlıkla mümkün ama bugünlere gelmek kolay olmadı. Bu günlere gelmede en etkili şahıslar kimlerdir derseniz belki sayacak olursak ön planda ilk sıralarda Sayın D. Mehmet Doğan gelir diye düşünüyorum. Allah

emeklerini zayi etmesin. Bundan sonra inşallah sağlıklı sıhhatli ömür versin yine hayırlı hizmetlerine inşallah devam etsin. Hepinize saygılar sunuyorum.

Doç. Dr. Kudret Bülbül

Saygıdeğer Hâzirun, ben de herkesi saygıyla sevgiyle selamlıyorum. Geçen fahrî doktora verdiğimizde Sevgili Mehmet abiye, onu şöyle paylaşmıştım twitterda. "Zor zamanların sessiz kahramanlarından Türkistan'dan Bosna'ya bir çelebi insan Türkçe'nin uçbeyi şair, muharrir, düşünce adamı Dr. D. Mehmet Doğan'a yetmişinde nihayet bir üniversiteden hatırlanma. AYBÜ'den fahrî doktora, inşallah daha nice yıllara." Ben kendisini ilk kez hafızamı biraz yokladığımda 1987 yılına kadar geri götürüyorum. Çünkü o yıl üniversiteye girmiştim. İstanbul Üniversitesi'ne yani tam 30 yıl önce o yıllarda sivil toplum örgütlerinin çok güzel dernekleri vardı, inşallah şimdi de vardır. Üniversiteyi yeni kazanan gençlere kitap hediye ederlerdi. Derneği ya da vakfı hatırlamıyorum ama yeri hatırlıyorum Sultan Ahmet'te ya da Çemberli Taş civarında bir derneğe bizi davet etmişti. Kendisini çok iyi hatırlıyorum. Darbeler, müdahaleler ve siyasal sitem. Üniversiteyi kazandığımda ilk okuduğum kitaplardandı. Dolayısıyla simaen bildiğimiz, fikren bildiğimiz ama cismen daha sonra tanıştığımız

çok değerli bir insan. Daha sonra bazı projelerde bir önceki çalıştığım kurumda birlikte olduk. Mehmet Âkif'i yüzyıl sonra tekrar Berlin'de, Berlin Hatıraları'nı yad ettik ve Berlin Hatıraları'nı Almancaya çevirdik. Keza yine yüzüncü yılında Çanakkale'de birlikte olduk. Orda şunu bir kez daha farkettim, gerçekten 70. yıl bence doğru bir tanımlama değil bir süvari, bir akıncı, bir uç beyi gibi diri, mücadeleci, azimkar ve hala bir şeyler yapma azminde dolayısıyla bana hep 27 yaşını çağrıştırıyor. İnşallah nice 27. yıllarını hep birlikte kutlarız. Çok teşekkür ediyorum.

İbrahim Eryiğit

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. Değerli Mehmet abimin 70. yılı burada güzel dostlarla kutlamak ayrı bir sevinç. Bir üniversite hocası işte 80-90 kişilik amfide soruyor öğrencilerine: İnsan kaç yaşında yaşlanır? Kimi 60 diyor, kimi 75, kimi de 80. Her öğrenci bir yaş söylüyor. Diyor ki hiçbiriniz bilemediniz. "Nedir hocam?" diyorlar. Dünyada yapacak işim kalmadı diyenler yaşlanmıştır, o yüzden Mehmet abinin burada 70. yaş olarak görülen şey, aslında yapacak çok şey olduğunu bildiğimiz ve daha ondan çok güzel eserler okuyacağımız kanaatini hepimizin paylaştığını da ekleyerek 70. yaş gününü kutluyorum. Diğer yandan Mehmet abinin "Batılılaşma İhaneti" bizim dönemimizde internet yoktu işte basın medya bu kadar yaygın değildi. Kitaptan okuduğumuz yazarları gözümüzde canlandırırdık onları belli bir kendi hayal çerçevemize koyardık. Ben şunu samimiyetle itiraf edeyim ki, şu ana kadar kitabını okuyup da sonrasında yazarıyla tanıştığımda hayal kırıklılığına uğramadığım iki üç kişiden biri D. Mehmet Doğan'dır. Diğer kitapları okuyup da o ölçmeyi göremediğim kişileri keşke tanımasaydım o hayalimi kırmazdı. Ama Mehmet abide "Batılılaşma İhaneti"ni ben 7 kez okudum. O ilk okuduğumda da en

yoğun içindeydim o kitabın benim iktida etmeme büyük çok büyük yararı olmuştur burada kendisine tekrar Allah razı olsun diyorum. Ve Cemil Bey'in dediği gibi yaşadığı dönemde olsun daha sonraki kuşaklara da hatta kendinden daha büyük yaştaki insanlara da Batılılaşma İhaneti'nin büyük bir ışık olduğunu ve o ışığın diğer kitaplarla beslenerek daha da büyüdüğünü gözlemliyoruz. Hepinizi saygıyla selamlıyorum, tekrar iyi, güzel ömürler diliyorum Mehmet abimize.

Erbay Kücet

Mehmet abimle 1982 yılında Türkiye Yazarlar Birliğine üye olduğumda tanışmıştım. Biraz önce arkadaşlarımız 70. yaş yılında Sayın D. Mehmet Doğan'ı anarken, onun eserlerinden bahsederken eksik bilgiler verdiler. Onları tamamlayım. İyi ki demokrasi var. Karga karga gak dedi inkılaplardan bahsetmediler. Çünkü Mehmet abinin o kitapları başka bir isimle yayımlandığı için haklılar gençler. Halil Kaleli olarak yazdığı kitaplardır. Ben Mehmet abiyi o yönüyle okuduğum için daha çok biliyorum. Yolculuklarda okuduğum için seviyorum. Kendisini canlı olarak okuyanlardan birisiyim. Yurtiçi ve yurtdışında Mehmet abimin beni de onure ederek heyetlere katmasından sonra uluslararası şiir şölenlerinde diğer programlarda sempozyumlarda yurtiçi ve yurtdışında devamlı yanı başında oldum ben. Kendisine müteşekkirim o konuda. Bir müteşekkirliğimde 1993 yılında üçüncü oğlum olduğunda kendisine geldim. Eşim doğumevindeydi daha hiç çıkmamıştı. Abi dedim üç tane oğlan oldu, üçüncü de oğlan. Diğerlerinin ismi ne dedi. Şunlar şunlar… işte söyledik. Buna Âkif dedi o Mehmet Âkif'i kastetmiş. Direkt Âkif dediği için ben Âkif koydum ismini. Geçtiğimiz günlerde ikinci torunum oldu.

Mehmet abiye 2-3 ay önceden isim siparişi vermiştim. Birçok isim gönderdi ama Selim Alp koyduk adını. Şunun için anlatıyorum bunları: Mehmet abi ile olan ilişkimi nasıl sürdürdüğümü ve nasıl devam ettirdiğimi. O benim abim. Ölünceye kadar da abim olarak kalacaktır. Fazla bir şey konuşmak istemiyorum çok teşekkür ediyorum. Allah razı olsun. Allah hayırlı uzun ömürler versin. Sağ olun, var olun.

Celil Güngör

Değerli Mehmet abi, Mehmet abinin aziz dostları hepinizi saygıyla selamlıyorum. D. Mehmet Doğan'ı ne zaman tanıdım diye ben de herkes gibi hafızamı yokladım. Bunu daha önce de birkaç defa yokladığım için hemencecik hatırladım. Ben D. Mehmet Doğan'ı hepimiz gibi Batılılaşma İhaneti kitabının yayımlandığı yıllarda tanıdım. Kitap 1975 yılında yayımlanmıştı ve ben ikinci baskısı bir ara kütüphanemde kontrol etmiştim, bendeki ikinci baskısı. Ben muhtemelen 76 ya da 77 yılında okumuştum D. Mehmet Doğan'ı, bir ortaokul öğrencisiydim. D. Mehmet Doğan ile tanışıklığım o şekilde oldu, Batılılaşma ihaneti ile. O kitap, çok kült bir kitaptır. Bir neslin değil birkaç neslin hafızasını tazelediği, birkaç neslin beslendiği hala da o besleyici özelliğini koruyan kült bir kitaptır. O kitapla ilgili hafızamı yokladığımda şimdi o kitabı en az 30 senedir hiç okumadım, o kitabın ilk bölümlerinde camiilerin bir kitle iletişim merkezi olduğu, camiilerin fonksiyonunun yitirilmesiyle kitle iletişim özelliğinin kaybolmasıyla halkla, okumuş yazmış insanlar arasındaki kopukluğun anlatıldığı müthiş bir bölüm vardır. O dönemlerde yetmiş beşli yıllarda

kitle iletişim diye insanların dünyasında böyle bir kavram yoktu. Hala o dönemle ilgili kanaatlerim ve çerçevelenmiş fikirlerim "Batılılaşma İhaneti" ile olmuştur ve o "Batılılaşma İhaneti" ile ilgili çerçevenin çok sağlam bir çerçeve olduğunu düşündüm. O dönemde yetmişli yıllarda azıcık öğrenci olanlar bizim gibi ortaokul, lise, üniversite, o dönemdeki fikir ortamı bazı konuları çok rahat konuşmaya elverişli değildi. Bazı konulardaki fikir tartışmaları çok seviyeli değildi. Kemalizm, Anti-Kemalizm gibi konularda sağlıklı ve düzgün seviyeli bir tartışma yapmak mümkün değildi. Ben ilk defa o kitapta çok sevdiğim bir tartışmayı o çocuk muhayyilemle hissettim ve o kitabı yutarcasına birkaç defa okuduğumu hatırlarım zaman zaman. Sonraki zamanlarda D. Mehmet Doğan o kitabı yazdığı, yayımlandığında 27 yaşında, o kitaptaki makaleler de ondan birkaç sene önce yayımlandığı düşünülmüş çeşitli dergilerde. Muhtemelen 25 yaşlarındaydı. 25 yaşlarındaki bir insanın nasıl bu kadar olgun ama bu kadar da orijinal fikirler ortaya koyabileceğini nasıl bu kadar kaynaklara vakıf olduğunu hayret etmişimdir. Bugün o kaynaklarda öyle bir eleştiri hâlâ yapılamıyor. Bu da bilemediğim, çözemediğim bir tarafıdır D. Mehmet Doğan'ın ve D. Mehmet Doğan bu anlamda bizim neslimizin bir yol açıcısıdır, fikr-i takip insanıdır. D. Mehmet Doğan, dil konusunda, kültür konusunda, kültür jenoristiği, kültür soykırımı konusunda yakın tarihin bodrum katlarındaki kirli ilişkilerin, kirli tarihsel gerçekleri bir arkeolog titizliğiyle araştırması açısından, Mehmet Âkif açısından hedefleri olan fikr-i takip sahibi bir yazardır. Bu da bizim fikir ve edebiyat dünyamızda çok az rastlanılır bir şeydir. Allah o 70. yaşını daha da bereketlendirerek aramızda onu daim eylesin ve onun fikrinden, müktesebatından daha fazla faydalanabilecek bir atmosferin oluşmasına onu ve bizleri vesile kılsın. Kendisine ve bu toplantıyı tertip eden arkadaşlarımıza da çok teşekkür ediyorum. Hayırlı akşamlar diliyorum.

D. Mehmet Doğan

Burada çok sevdiğim dostlarımla beraberim, çok uzun süre yol arkadaşlığı ettiğim arkadaşlarım var. Yarım asır bulanlar var, ona yakın yıllarda olanlar var. Tanışıklığımız yeni gençler arkadaşlar da var burada. Bugün Allaha hamdediyorum, şükrediyorum. Genç yol arkadaşlarımla beraber oldum, onları dinledim. Tabii bu geleceğe ümidimi tazeledi.

Bu genç arkadaşlarımla bizim daha önce yürüdüğümüz yollarda yürümeye başlayan ve belki de gelecek senelerde toplumun önünde güzel sözler söyleyecek, etkili sözler söyleyecek arkadaşlarımız, hepsine cân-ı gönülden teşekkür ediyorum. Bu program onların programı; gençlerimizin programı, ben onların misafiriydim. Büyük bir heyecanla dinledim onları. Tekrar tekrar hepsine teşekkür ediyorum. Tabii aslında ben konuşmayı hiç sevmeyen bir adamım, beceremeyen de birisiyim aynı zamanda, ama kader bizi öyle sevk etti ki birçok şekilde birçok yerde konuşmam gerekti; konuşmam gerektiği zaman da birşeyler söylemeye gayret ettim. Şimdi de kendimi o konumda görüyorum.

Değerli arkadaşlar; benim aslında bu sene yazı hayatımın başlangıcı diyebileceğim ilk eserim, şiirim, 1967 yılında Hareket Dergisi'nin kasım sayısında yayınlanmıştı. 50 yıldır yazıp çizmeye çalışıyorum, eser bırakmaya gayret ediyorum. İlk kitabım 1975 yılında yayınlanmıştı, arkadaşlarımın beyan ettikleri gibi. Epey zaman geçti burada tabi 50 yaşın altındakiler çoğunlukta, yaşı bana yakın olanlar birkaç kişi ile sınırlı, buna da hamdediyorum. Bizden sonraki nesillerin, eğer bir mücadelemiz varsa, bugüne kadar yürüttüğümüz bir davamız varsa, bunu takip eden nesillerin arkadan geldiğini gördüm ve buna gerçekten çok seviniyorum.

Değerli arkadaşlar, tabii burada güzel sözler söylediler arkadaşlarım; gerçekten arkadaş gözüyle bana baktıklarını gördüm çok sevindim. Zaten dost, dost için güzel şeyler söyler. Onların güzel sözleri için teşekkür ediyorum, Allah razı olsun hepsinden. Bu geçen yıllar içinde elimizden geldiği kadar dinimize, milletimize, ülkemize hizmet etmeye çalıştık. Kültür hayatımızın şekillenmesinde bir tuzumuz bulunması için gayret ettik. Bunda elbette ki belli başarılar kazandık. Bu tabii tek başına olan bir şey değil, yalnız yapılabilecek bir şey değil zaten. Bir dayanışma, bir gönül seferberliği şeklinde bunları gerçekleştirdik. Bütün arkadaşlarımıza teşekkür ediyorum, burada olan olmayan bütün arkadaşlarımıza. Çünkü üzerinde konuştuğumuz sonuçlar o arkadaşlarımızın da eseri, onlarla birlikte kültürel ortamlarda yaptıklarımız, onlarla birlikte değer kazandı, hayatiyet kazandı bir anlamda.

Zaman uzadı, bize bu toplantı çok kısa sürecek denmişti, sanıyorum biraz süreyi aştım, o yüzden fazla konuşmayacağım. Bir gün arkadaşlarıma sözü bırakmadan uzun uzun konuşmak niyetiyle sözlerimi tamamlayacağım.

Değerli arkadaşlar, tabii ki burada en önemli şey şudur: Bir istikamet sahibi olmak o istikamette yürümeye devam etmek, doğru bildiğini yapmak, doğru bildiğini söylemek ve doğru bildiğini yazmaktır. Bunu yapmaya çalıştım bugüne kadar. Yani ne zaman? 50 yıl önce diyelim başladığım bu yolda hep gözettiğim budur, arkadaşlarıma da tavsiyem budur. Doğru bildiğinizi yapın. Yani hesap, kitap adamı olmayın. Efendim "ben şöyle olursam böyle olur bunu yaparsam bunu elde ederim" hesabı kitabı

içinde olmayın. Tavsiyem budur. Eğer böyle hesap kitap adamı olursanız elbette ki makamınız, mevkiiniz, paranız, pulunuz her şeyiniz olur, ama istikamet konusunda sıkıntıya düşersiniz. İstikamet esastır. Hesap kitap yapılmadan eğer bir sonuca ulaşmışsanız budur esas başarı. Şu anda ne görünüyor: Birçok insan var ki, siyasette öne geçmiş, işte ticarette öne geçmiş vs. birçok konuda öne geçmiştir ama bu gerçek bir koşu değil. Yani o öne geçenlerin önümüzdeki yıllarda bu öndeki görüntülerinin sadece görüntü olduğu, görüntülerinin geçici olduğunu göreceksiniz. Doğru bildiğimizi yapmaya devam edelim, hepimiz için bu sözüm. İstikamet üzere olmaya devam edelim. Allah bize bağışlarını, ihsanlarını yapacaktır bundan hiç şüpheniz olmasın. Sözü daha fazla uzatmadan bağlamak istiyorum. Tekrar tekrar hepinize teşekkür ederim. İyi ki sizlerle birlikteyim, burada her yaştan dostlarım var. Benim yaşımda olanlardan daha 20'li yaşlara kadar dostlarım var. Onlarla iftihar ediyorum. Tekrar sevgiler, saygılar sunuyorum.

PANEL

Hüseyin Türk

Türkiye Yazarlar Birliği Gençlik Birimi olarak değerli D. Mehmet Doğan hocamızın düşünce, ilim ve kültür dünyamıza katmış olduklarından hareketle bir panel hazırlamayı düşündük. Bu anlamda Saygı Gecemizin hayırlı bir şekilde geçmesini ümid ediyor, saygılarımı sunuyorum.

Muhammet Ümit Çiftçi

D. Mehmet Doğan'ın Kültür Anlayışı

Yazarlığın kolaylaştığı dönemlerde, yazılacakların çerçevesinin belirlendiği ve birilerinin takdirine sunulduğu zamanlarda, yazarlığını zora koşmakta geri kalmamış ve sorumluluk şuurunun gereğini her zaman ve her yerde kim olduğuna bakmaksızın yerine getirmiş D. Mehmet Doğan hocamızın, bizlere çizmiş olduğu çerçeveden bir kültür tanımı yapacak olursak; kültür, toplumların tarihselliklerini referans alarak ön anlamalarını oluşturdukları maddi ve manevi değerler mirasıdır veya değer yargılarıdır.

D. Mehmet Doğan, kültür kavramını ele alırken günümüz koşullarından hareketle, eleştirel bir söylem geliştirmektedir. Bu eleştirilerini muhatabının yapısına, konumuna ve gücüne bakmaksızın yapmaktan imtina etmeyen bir duruş sergiler. Bu anlamda halkı, sanatçıları hatta aydınları eleştirirken, toplumun üzerine inşa edilmeye çalışıldığı ideolojik kavramlarında günümüzde muhtevasını yitirerek yozlaştığını ima eder.

"Türkiye'de cemiyet hayatının bütün safhalarında kıymet hükümlerinin sarsıldığını" ve iktisadi anlamda her şeyin metaya indirgenmeye başlandığı bir dönemde olduğumuzu belirtir. Türkiye'de gerçek kıymet ölçülerinin İslam olduğunu ancak batılılaşma sürecinde başta eğitim olmak üzere kurulan müesseselerin batı fikrini, ölçüsünü hakim kılmaya çalıştığını, bu tedrisattan geçen gençlerinde İslamî ölçülerin dışında kaldığını belirtir. Bu eleştirileri, mahiyetini etkilemiş olduğundan, özellikle devlet kurumları nezdinde irdelemektedir.

Batıda gelişen sistemin bizim kültürümüzde müspet anlamda karşılık bulamadığını ve bir ihtiyacı gidermekten çok, özellikle basın ve haberleşme araçlarının batı eğilimli ve eğitimli insanların kontrolüne girmesiyle de kavramlarımızı dejenere eden bir yapıyla karşı karşıya kaldığımızı ve bu anlamda kültürel bir yozlaşmaya yol açtığını da söylemektedir.

Ulusların ötesine geçmek isteyen kapitalist sermayenin hedefinde, pazarını hakim kılabilmek adına öncelikli olarak toplumun tüketim kalıplarını değiştirmeye ihtiyacı vardı. Bunun için kültürel kodlarla oynadı ve bu anlamda kendisini ideal kültür olarak dayatarak bir pazar kurdu. Zira batının bize sunmuş olduğu sistemin, bizim kültürel kodlarımızla uyuşmadığı, bunun sadece sömürgeci bir pazar arayışı olduğu görülmektedir. Genelde insanı metalaştıran özelde ise kadını modern kapitalizmin vazgeçilmez sermayesi yapan bu anlayış eşref-i mahlukat olan insanı gün geçtikçe köleleştirmektedir. Oysa ki bizim kültürümüzde ne sermayenin böylesine ahlaksızca kullanılmasına, ne de kadının cinsel bir obje olarak pazarlanmasına yer yoktur. Nitekim yüce kitabımız Kur'an-ı Kerim'de belirtildiği üzere "Mülk Allah'ındır" ve büyük halk ozanı Neşet Ertaş'ın dediği gibi; kadınlar insandır bizler de insanoğlu.

D. Mehmet Doğan'a göre kültürel miras hiçbir iktisadi çıkara araçsallaştırılmamalıdır. Bu anlamda ülkemizde turizm adına ortaya çıkan kalkınma hedeflerinin aşamalı olarak kültürel tahribatlara yol açtığını ve bunun yerine sanayiye yapılacak yatırımlarla iktisadi anlamda daha önemli gelişmeler sağlanabileceğini belirtmektedir. "Türkiye'de turizm

politikası kimlik bunalımımızın, batıya karşı komplekslerimizin tam merkezinde durmaktadır. Kendimiz olmaktan vazgeçersek ya da öyle olduğumuz intibâını uyandırırsak, asimile olursak ya da asimile olmuş havası uyandırırsak bunun bu şekilde çözülebileceğini düşünürsek iki yüz yıldır bu saplantıdan kurtulamayanlarla aynı hale düşeriz." der D. Mehmet Doğan.

Bu ülkede kendi kimliğimizi gözetmeden ortaya koyacağımız her türlü davranışın bizi batı merkezli paradigmanın tesiri altına alacağını ve medeniyetin menşei noktasında tasavvurumuzdan uzaklaştıracağını belirtir. D. Mehmet Doğan, bizlerin kültürünü dışarı vuran bir toplum olmadığını dolayısıyla "Pazar için üretilmiş bir kültürün biganesi (yabancısı) olduğumuz muhakkaktır." der. Hocamız, turizmin sadece iktisadi bir gelişim sağlamak üzere geliştirilen sözüm ona müspet bir durum olmadığını aynı zamanda beraberinde ahlâkî değerlerimizle bağdaşmayan kültürel değişimlere, kimlik kaybına ve bu duruma paralel gelişen insan kaybına neden olduğu üzerinde durur. Ayrıca turizmin çevreye verdiği zarar yönüyle ele alındığında; maddî anlamda hasarlara yol açtığını da vurgulamaktadır. Günümüzde kabul görmüş tatil anlayışının da "güneşi kıt kuzey ülkelerine" göre hazırlanmış alternatifler üzerinden dayatıldığını, bunun sonucunda insanın kendisiyle baş başa kalamadığı, ana-baba yurduna, kendisine, kültürüne ve tarihine yabancılaştığına dikkat çeker.

Yerli düşüncenin tahrip olmasından kaynaklı ortaya çıkan bazı kesimlerin kendi kültürüne yabancılaştığı ve bunların cahil bir sürü olmakla yetinmeyip, zamanla ihanet şebekelerine de dönüşebildiğini belirten D. Mehmet Doğan, bu güruhu "Tarihimizi, tarih boyunca yapılanları bütün enginliği ile gözler önüne seren, geçmişin dipdiri mesajını bugüne ve geleceğe her an ilan etmeyi sürdüren eserleri kazmalarla, dozerlerle yerle bir ederek itminan (güven) bulacak sömürge aydını kişiler " olarak nitelemektedir.

D. Mehmet Doğan hocamız toplumun bir yanılgısının da, İslâm'a muarız olan bir kültürün İslam'ı kendi amaçları doğrultusunda araçsallaştırmasının, İslâm'ın gelişimi olarak telakki etmek olduğunu ifade

eder. Kültürümüzde hiçbir yeri olmayan bir takım mekanların gündelik hayatımızın önemli bir parçası haline dönüştürüldüğünü ve buna karşı mücadele verebilecek müesseselerimizin de saf dışı bırakıldığını belirtir.

D. Mehmet Doğan'a göre kültürel alanı ikâme etmenin diğer gereklilikleri de dil ve edebiyattır. Son dönemlerde maddî alanlarda geliştiğimiz kadar manevî alanlarda da gelişmemiz gerektiğine vurgu yapan hocamız; maneviyatın sadece din olmadığını dilimizin maneviyatımızın yapıcısı ve yaşatıcısı olduğunu söyler. Dilimizin maruz kalmış olduğu müdahalelerden tahrip olduğunu ve bunun zihnlerimizde ağır hasarlar meydana getirdiğini söyler. Bu anlamda "binlerce yıl içinde oluşturduğumuz zengin dille konuşmanın, yazmanın, düşünmenin öneminin altını çizmeliyiz ve onu topyekûn bir mücadele vererek ayakta tutmalıyız" der. Kültürel alanın güçlü bir edebiyat arka planı olmaksızın yeni hamleler yapma yeteneğini kaybedeceğini söyleyen hocamız; "Gerçek bir kültür hareketi ilimle edebiyatın ortak çalışması ile mümkün olabilir. Zira edebiyatsız bir kültür; ruhunu, kitleleri kavrayacak hareketliliğini kaybetmiş demektir." şeklinde ifade eder.

Gençler olarak D. Mehmet Doğan hocanın kültür anlayışından anlamamız gereken; kadim medeniyetimizin geçmişten günümüze gelen yerli, manevî, maddî, millî, tarihî değerlerimizi asimile etme çabalarına karşı, hadiseyi bir onur meselesi olarak telakki edip bu kadim medeniyeti bütün ihtişamıyla ayakta tutma mücadelesi vermektir. Zulüm kimden gelirse gelsin mazlumun yanında olma mukabilince; bizi kendimize yabancılaştıran şehirlerimizi talan eden müzminlere karşı hiçbir şekilde geri durmayıp kim olduğuna bakmaksızın üstüne gitmektir. Yine hocamızın söylediklerinden anlamamız gereken; Anadolu'da evlerin damlarında kurutulmuş meyvelerden yapılan doğal hoşafın mayhoş lezzetiyle yetişmiş gençlerin, kadeh tokuşturmayı ilericilik ve modernlik olarak görmediği, aşağılıklığın hâlet-i ruhiyesi saymadığı bir duruştur. Paranın faizine değil bereketine inanan, kadının dişiliğinin değil kişiliğinin toplumu inşa ettiğine inanan bir duruştur. Sürç-i lisan ettiysem affola, teşekkür ediyorum. Bugün burada olmaktan mutluluk duyduğumu tekrar ifade etmek istiyorum. Saygılar sunuyorum, teşekkürler.

Rabia Nur Akmaz

Öncelikle, Değerli Hocalarıma ve katılımcılara saygılarımı, hürmetlerimi sunuyorum.

Böylesi anlamlı bir günde D. Mehmet Doğan hocamızın fikirlerini sunmaya çalışmak benim için hem oldukça zor hem de onur verici. İnşallah hocamızın kıymetli görüşlerini hakkıyla anlatabilmeyi ümit ediyorum. Tabii programı tertip etmemizde emeği geçen, her anlamda bizi destekleyen Musa Kâzım Arıcan hocam başta olmak üzere tüm hocalarıma huzurlarınızda şükranlarımı ifade etmek isterim.

Konum, D. Mehmet Doğan hocamızın dil anlayışı, dile bakışı. Hocamızın dil hakkındaki düşünceleri neler, bugünkü dilin ahvali konusunda değerlendirmeleri ne yönde ve bu anlamda sundukları çözüm önerilerinden bahsederek konumu toparlamaya çalışacağım.

Hocamız dili, yaşayan bir varlık olarak tanımlamakla birlikte insanlar arasında haberleşmenin en mühim unsuru olarak ifade ederler. Bu bağlamda; kelimeler düşünce şifrelerimizin ve kavramlarımızın en iyi taşıyıcılarıdır.

Hocamız dile ve kelimelere bir canlılık atfederler. Ve bu durum esasen geçmişten günümüze değişim ve gelişim halinde devam eden bir süreçtir.

Konuşmak istediğimizde veya yazdığımızda bunu sembollerimiz olan kelimelerle gerçekleştirebiliyoruz. Haberleşmemizi kelimelere, kelimelerin art arda sıralanmasından oluşan düzenlemelere, bir bakıma kelime oyunlarına borçluyuz.

Hocamız "Kelimelerin Seyir Defteri" kitabının arka kapağında dil üzerine şu şekilde ifadelerde bulunmuşlardır: "Diller de denizler gibi durağan değildir. Kelimeler, dilin engin denizinde sürekli hareket halindedir. Bazıları bir zaman bir limana demirlense de, bir gün hiç beklenmedik bir şekilde sefere çıkabilir. Unutulmuş sanılan bir kelime birden hayat bulur ve belki de yeni seyrinde daha yaygın bir kullanışla dile mâl olur.

Kelimelerin değişik anlamlarını merak etmeye başladığımız andan itibaren o durgun denizin hareket halinde olduğunu fark ederiz.

Kelimelerin takip ettiği seyir aslında bizim kültür tarihimizin, medeniyet tarihimizin değişimini ve gelişimini anlamamıza yardımcı olur."

Evet bir toplumun dili onun tarihidir, tarihi macerasının taşıyıcısıdır. Kullandığımız kelimeler hafızamızı yansıtmaktadır, köklerle olan bağımızı yahut kopuşumuzu göstermektedir. Bu anlamda dil, medeniyeti canlı kılmaktadır.

Hocamız dil üzerine oldukça önemli çalışmalar kaleme almıştır. Dil konusundaki hassasiyetlerinin açık bir örneği de "Büyük Türkçe Sözlük"tür. "Sözlüğünüz yoksa, diliniz de yoktur." diyerek dikkatleri dile çevirmiştir ve hocamız bir dilin başlangıç kitabının sözlük olduğunu ifade etmişlerdir.

Medeniyetimizin kelimelerine karşı açılan savaş, zihnî faaliyetlerimizi aksatmış, düşünme melekelerimizi köreltmiştir. Burada hocamız,

yeni kavramlara karşılık bularak bunları yerleştirmeye çalışmakta bir sorun görmez. Ancak kültürümüzün malı olmuş kelimelerimize karşılık uydurma durumunu, tasvip etmez.

Hocamız dili "damarlarımızda ki kan"a benzetirler. Kelimeler anlaşmayı mümkün kılan damarları dolduran kan gibidirler. Bu kan, milyonlarca kişinin zihninde dolaşır. Hücreler nasibini, dolaşan kanı alma güçleri varsa alabilirler. Yabancı dil bilmiyorsanız, İngilizce bir cümle size bir anlam ifade etmeyecektir veya kendi dilinizi iyi bilmiyorsanız anlatılanları bütünüyle kavramanız mümkün değildir.

Bazen dilimizi öğrenme konusunu küçümseriz. Dil yanlışlarına aldırmayız. Ancak damarlarda dolaşan kanın, hücreleri besleme gücünü kaybetmesiyle, ortaya çıkan durumla, söz konusu durumun aynı olduğunu söyleyebiliriz.

Büyük çoğunluk günümüzde gazetelerden, radyolardan, televizyonlardan duydukları ile amel ediyor; konuşuyor ve yazıyor. Dilimizin tarihî akışı içinde anlam dünyamıza mâl olmuş kelimelerin dilimizdeki karşılığını araştırmaktan, İngilizce veya Fransızca'dan bir kelimeyi koyuvermek elbette kitleleri etkiliyor. Bir süre sonra bu "modalaştırılmış" kelimeler, esas kelimelerimizi unutturuyor.

Dildeki bu şuursuz değişimin varacağı nokta, bir yabancı kelimenin kendi akraba kelimelerini davet etmesidir.

Başka bir açıdan hocamız, "Dile dönmek, Dili dönmemek" başlığıyla da bir açıklama yaparlar. Dil, yeni haberleşme araçları ile birlikte ciddi bir dönüşüm geçirmiştir. Hocamız ilk kitapları olan "Batılılaşma İhanetinde" 1970 yılında yapılan dil devriminin batılılaşmanın araçlarından biri olduğunu anlatmışlardır.

Diğer taraftan, eskimiş kelimeler veya dilden tavizle birlikte kolaycılık, tembellik, ihmalcilik gibi insana musallat olan bu illetlerin meydana getirebileceği tahribatın tamir kabul etmez olduğunu söyleyebiliriz.

O halde dilden taviz, düşünceden ve inançtan taviz demek oluyor.

Yine Hocamız dil ve kanunları üzerinde duruyorlar; Ülkemizde dilin bir anlaşma sistemi olduğu çoğu zaman dikkate alınmamış veya unutulmuştur 20. yüzyılda, Türkçenin başına gelenler dikkate almama veya unutma ile yakından ilgilidir. Bu sorunun en açık belirtisi, kelimelere gereken değeri veremiyor olmamız ve tâbi olduğu kânun ve kâideleri hiçe sayıyor oluşumuzdandır. Mesela "kelime" kelimesinin manevî anlamlarından birisi de "Allah'ın sözü, kelamıdır". Ayrıca kelime, "Kelimetullâh'ı, Kelime-i Tevhîd"i yani 'Lâ İlâhe İllallah Muhammedün Resulullah"ı (s.a.v.) hatırlatmaktadır. Dolayısıyla sözcüğün, kelimenin uyandırdığı çağrışımları uyandırması mümkün değildir.

Dilin kemiği, onu kötülüklerden sakındırır. Bu anlamda dil, terbiyedir, ahlaktır, vicdandır. Bunlar sayesinde dili, gereksiz yere kullanmaktan kaçınmamız ve gerekli yerlerde kullanmamız mümkün olabilir, bu meselenin bir diğer yönü de günümüzde değil de öncesinde, istikrar unsurları tahrip edildiğinden, ölçü kaybolduğundan, doğru yerine yanlış, güzel yerine çirkin manası verecek terkiplerin kolaylıkla ortaya çıkıvermesidir. Hocamız "Dilde kemik, istikrar veya ölçü kalmayınca başka sonuç beklenmemelidir" der. Dilin bütün unsurları birbiriyle irtibatlıdır. Dil herhangi bir ögesi diğerinin varlığı ile değer kazanan bir sistemdir. Dolayısıyla zincirin bir halkası kırılınca, kopuş umumî olmaktadır. Dilimizin karşı karşıya kaldığı müdahale, anlam alanlarımızın tahrip olmasına yol açmış ve zihnimiz ağır hasar görmüştür. Bunu bilerek, binlerce yıl içinde oluşturduğumuz zengin bir dille konuşmanın, yazmanın, düşünmenin öneminin altını çizmeliyiz. Bir taraftan millete mâl olmamış uydurma ve dil zevkine aykırı kelimeler, öte yandan kaybolan kelimelerimizin yerine Batı'dan ithal kelimelerin konulması hali ile karşı karşıyayız. Gerçek ve zengin Türkçeyi ancak Millî Eğitimimiz, Kültür Bakanlığımız ayakta tutabilir dememiz mümkündür.

Konuşmamın sonuna yaklaşırken Hocamızın değerli önerilerinden bahsetmek istiyorum: Kitap ve kütüphane erken yaşlarda çocuklarımızın hayatında yerini almalıdır. Sınıf kitaplıkları, okul kütüphaneleri, şehir ve semt kütüphaneleri yaygın şekilde hayatımızın bir parçası

olmalıdır. Geçtiğimiz günlerde hocamıza 'Fahrî Doktora' tevdî edildi. Konuşmalarında dil üzerinde durdular ve şunları ifade ettiler; "Batı dillerinden gelen terminoloji üniversitelerimizde de yayılmaya başladı. Bir dil operasyonu yapılmak isteniyor. Ancak kendi dilimizle konuşmalı ve yazmalıyız. Dil mevzusu benim çok fazla üzerinde durduğum derin ve zor bir mevzudur." Dile getirdiğim ifadelerden Hocamızın dil konusuna hâssaten önem verdiğini görmekteyiz. Yine Hocamız şu önerilerde bulunmaktadırlar. Asırları aşan kudretli bir dilimiz, zengin bir edebiyatımız ve büyük şair ve yazarlarımız olduğu için ayakta ve güçlü olduğumuzu hatırdan çıkarmamalıyız. Dilimizin bize verdiği gücü bilerek, edebiyatımızın bizi ayakta tuttuğunu görerek adımlarımızı atmalıyız. Batı kaynaklı kelimelerin dilimizi istilasına karşı ciddi tedbirlerin devreye sokulmasında daha fazla geç kalınmamalıdır. Öncelikle devlet dilinde ve öğretim dilinde yaygınlaşan çok sayıda yabancı kelimenin yerine, Türkçeleri tercih edilmelidir. Kanunlar başta olmak üzere devlet metinleri doğru Türkçe ile yazılmalı ve Batı dillerinden geçen yabancı kelimeler, eğer günlük dile yerleşmemişse kullanılmamalıdır. Doğan: "Dil yanlışları günlük gazetelerde, televizyonlarda ve radyolarda almış başını gidiyor. Sosyal medya denilen ve kuş dili konuşulan mecrayı hiç kaale almadan söylüyorum bunu diyerek, silkinmemiz ve kendimize gelmemiz gerektiğini ifade etmişlerdir. İsraf etmeyiniz. "Yiyiniz, içiniz fakat israf etmeyiniz" hükmü ilâhî bir buyruktur. Has konuşmak, boş sözden kaçınmak yersiz laf etmemek, bu konularda da uyarılmışken bu anlamda söz ve kelime israfından da kaçınmamız gerekmektedir. Dilimize, inancımıza bağlantımızı kuran anlaşma sistemimizi kaybetmişiz. Onu tekrar bulmak ve tekrar düşüncemizin dokusu, yazmak vazifesi omuzlarımızdadır.

Burada kısa bir hususu dile getirmek istiyorum: Hocamız, Kültür ve Turizm Bakanlığı Özel Ödülleri'nde "Yazın" alanında ödül almıştır ve "Yazın ödülünü reddediyor, edebiyat ödülünü alıyorum." diye ifade etmiştir. Hocamızın bu açıklamasından sonra ödülün adı değişerek "Edebiyat ödülü" ismini almıştır.

Hocamızın açıklaması şöyle:

“Bir hata yapılmıştı ve düzeltilmesine vesile olmak ve müzminleşmiş dil meselesine dikkat çekmem gerekiyordu: “Yazın ödülünü reddediyor, edebiyat ödülünü alıyorum.” şeklinde ki açıklamamdan sonra beni Nabi Bey aradı; yanlışlık yapıldığını düzeltileceğini ve zaten ödül yönetmeliğinde “edebiyat” kelimesinin kullanıldığını belirtti.” Hocamız dil anlayışı bağlamında esasen yaşadığımız sorunların teşhis ve tespitini yapıyor ve çözümü de geciktirmiyordu. Hocamızın fikirlerinden hareketle naçizane şunları ifade etmek isterim.

Bugün özellikle gençler olarak dil hususunda bir krizin yaşandığına tanık oluyoruz. Gerek iletişimde gerekse sahip olduğumuz dil zenginliğine gereken önemi verme noktasında bugün belki de kendimize, kendi tarih bilincimize dönerek, bu gidişatın bizi nereye götüreceğini gözden geçirmemiz gerekiyor. Konuşmaların ağırlıklı olarak sosyal medya dili üzerinden gitmesi bizleri rahatsız etmelidir. Hocamızın ifade ettiği gibi: “Bir toplumun dili onun tarihidir.” Bugün sorunların bir kısmı hatta önemli bir kısmı dil alanında yaşanan kırılmalarla yakından ilişkilidir. O nedenle kendi tarihi ve kültürel mirasımızı canlı tutmanın bir yolu da, dilimizi canlı tutmaktan geçer diyebiliriz.

Teşekkür ediyorum, hürmetlerimi sunuyorum.

Büşra Konaktaş

Sayın hocalarım ve değerli misafirlerimiz "70. Yaş Yılında D. Mehmet Doğan Saygı Gecesi" isimli programımıza hoş geldiniz!

Bu güzel akşamın hazırlanmasında öncülük eden Prof. Dr. Musa Kâzım Arıcan hocamıza şahsım ve arkadaşlarım adına teşekkür ederim.

Şimdi sizlere D. Mehmet Doğan'ın kaleminden "İslâm Şairi, İstiklâl Şairi Mehmet Âkif'i" anlatmaya çalışacağım.

Hocamız kitabına, Mehmet Âkif'in "Hayattayken sessiz yaşadım, kim beni nereden bilecektir?" mısraı ile başlıyor. Bu mısraı Mehmet Âkif'i tanımlayan şu cümlelerle devam ediyor:

"Mehmet Âkif, 20. yüzyılda olduğu kadar 21. yüzyılın başında da en fazla konuşulan millî şahsiyetlerimizden birisidir. Toplum kimliğimiz açısından, şahsiyet olarak üzerinde tartışılamayacak bir isimdir. İnandığı, düşündüğü gibi yaşamış, doğru bildiklerini sonuna kadar savunmuş, kendi öncelikleri yerine milletin önceliklerini birinci plana almıştır. Âkif, hem edebiyatçı kişiliğiyle hem de insanî kimliği ile büyük ve örnek bir şahsiyettir. Onu bazıları nezdinde tartışılır kılan arka planındaki değerler

dünyasıdır. Mehmet Âkif, 1920'de kurulan TBMM'nin kayıt defterinde "İslâm Şairi" olarak yazılmış bir kişiliktir. Sırf bu adlandırma bile bazılarını rahatsız edebilir. Bu unvanı Âkif, kendisi mi icat etmiştir? Bu adlandırma dönemin halk-aydın ortak ortak adlandırmasıdır. Resmî kayıtlara da böyle geçmiştir."

Bu cümlelerden de anlaşılacağı üzere D. Mehmet Doğan hocamız, Âkif'in nasıl bir örnek şahsiyet olduğu üzerinde duruyor. Sırf dindar bir kişiliği olduğu için değil, aynı zamanda büyük bir şahsiyet olduğu için yani bizzat kendisi kişilik olarak toplumun çok önemli bir değeri olduğu için zaman zaman hedef seçilmiştir. Toplumlar yönlerini yetiştirdikleri büyük şahsiyetlere bakarak da tayin ederler.

İşin ilgi çekici tarafı, Mehmet Âkif'in asıl bu kişiliğinden ötürü Millî Mücadele'ye katılmak üzere davet edilmesidir. Onun varlığı Millî Mücadele için gerekli bulunmuştur. Bizzat Mustafa Kemal Paşa tarafından davet edildiği bilinmektedir. Âkif, Millî Mücadele'de bir taraftan camiilerde vaaz vererek halkı mücadeleye katılmaya çağırır, diğer taraftan aynı çerçevede Sebilürreşad dergisini yayınlar.

D. Mehmet Doğan hocamızın üzerinde durduğu bir başka husus ise şudur: "Sebilürreşad, yarı resmi organ mahiyetindeki Hakimiyet-i Millîye dışında TBMM'nin devamlı malî destek verdiği tek süreli yayındır. Mehmet Âkif, aynı zamanda TBMM'de Burdur mebusudur. Burdur'dan seçilmesi için bizzat Mustafa Kemal Paşa'nın 120. Kolordu Kumandanı ve Konya Vali Vekili (o sıralarda Burdur, Konya'ya bağlı bir sancaktır.) Fahreddin (Altay)'e telgraf çektiği de bilinmektedir."

İslâm Şairi, İstiklâl Şairi Mehmet Âkif kitabında, üzerinde durulması gereken en önemli konulardan biri de İstiklal Marşı'dır. D. Mehmet Doğan hocamızın bunu "bir meydan okuma" olarak ele aldığını görüyoruz:

"Âkif, meclisin en sessiz üyelerinden biridir. Hemen hemen hiç konuşmamıştır. Zaten kişilik olarak da konuşmayı değil, yapmayı öne almaktadır. Mehmet Âkif, mecliste konuşmadı fakat onun şiiri o mecliste yüksek sesle defalarca okundu. Ayakta dinlendi ve alkışlandı. İstiklâl

Marşı, düşmanın top seslerinin işitildiği sırada Ankara'da yazıldı. Bu şiir her bakımdan bir meydan okumadır. Emperyalizme karşı milletin değerlerine dayanarak bir meydan okumadır.

"Bu şafaklarda yüzen al sancak", "şanlı hilâl" asla sönmeyecektir. Ne kadar zulüm, teknolojik güç, hayâsızca akın olursa olsun netice değişmeyecektir. Çünkü "İstiklâl", Hakk'a tapan milletin hakkıdır.

Yaşanarak yazılan bir şiir, İstiklâl Marşı:

Mehmet Âkif, Maarif Vekaleti'nin açtığı İstiklâl Marşı müsabakasına katılmaz. Sebebi, kazanana nakdi mükâfat vaad edilmesidir. Yarışmaya yedi yüzden fazla şiir gelmiş olmasına rağmen hiçbiri matluba muvafık bulunmamıştır. Maarif vekili Rıza Nur'un Sovyetler Birliği'ne gönderilmesi üzerine Maarif vekili olan Hamdullah Suphi, Mehmet Âkif'e müracaat eder. Âkif, "ben ne müsabakaya girer, ne de caize alırım" der. Hamdullah Suphi ısrar ettikçe "ben bu yaştan sonra yarışmaya mı çıkacağım, ayıp değil mi?" der. Hamdullah Suphi bunun üzerine Mehmet Âkif'e hitaben bir tezkire yazar. Bu yazıda kendisi için nakdî mükâfatın söz konusu olmadığı belirtilmektedir.

D. Mehmet Doğan hocamız "Vatan Ve İman Hizmetinde Şiir" başlığı ile ele aldığı yazısında şuna değinmiştir:

"Mehmet Âkif'in sırf sanat kaygısıyla şiir yazmadığını hatta "şiir için şiir" görüşünü reddettiğini biliyoruz. Mehmet Âkif'i destanî şiir yazmaya Müdafaa-i Milliye Cemiyeti Neşriyat Heyeti'nde beraber bulundukları ve bu heyetin başkanı olan Recaizade Ekrem teşvik etmiştir. Böylece on yıl içinde İstiklal Marşı'na kadar giden bir süreç başlamıştır. Balkan Harbi'nden itibaren, şiirlerinde yoğun olan nazarî duyuşlar, yerini tecrübeyle şekillendirmiş hassasiyetlere terk etmiştir. Berlin Hatıraları'nda, Âsım'da I. Dünya Savaşı sırasında bizzat görülen, müşahede edilen İslam ve bilhassa Arap dünyasının tavır, tutum ve durumunun tesiri fark edilebilir.

Anadolu'nun bağrından bir haykırış, İstiklâl Marşı:

Mehmet Âkif, bilindiği gibi Maarif Vekâleti'nin açtığı İstiklâl Marşı müsabakasına katılmamıştır. Hamdullah Suphi'nin mükâfatın kendisi

için söz konusu olmadığını temin etmesi üzerine Mehmet Âkif, İstiklâl Marşı'nı yazmayı kabul eder. Bunun üzerine dergâhtaki odasına kapanır, o günkü heyecanlardan ilham alarak İstiklâl Marşı'nı yazar.

D. Mehmet Doğan hocamızın Âkif ve İstiklâl Marşı ile ilgili vurgulamak istediği bir başka husus ise şudur:

"İstiklâl Marşı milletin malı"

Mehmet Âkif, İstiklâl Marşı'nın hep milletin malı olduğunu düşünmüştür. O yüzden şahsî şiirlerinin külliyatı olan Safahat'a almamıştır. Mehmet Âkif, Hamdullah Suphi'nin mecliste İstiklâl Marşı'nı, kendi eserini okur gibi okuduğunu söyler. Bundan büyük bir sevinç duyduğu söylenebilir, çünkü kendi yazdığı şiir bir başkası tarafından öylesine benimsenmiştir ve tabii olarak kavranmıştır ki o kişi tarafından kendi eseri gibi okunabilmiştir. Mehmet Âkif'in, İstiklâl Marşı'nın bu tabiiliği üzerinde durduğunu, bütün milletçe öyle okunacağını, dinleneceğini, kavranacağını düşündüğünü sanıyorum.

Merve Aksakal

Değerli hocalarım, kıymetli misafirler hepinizi saygıyla selamlıyorum.

D. Mehmet Doğan hocamızın kültüre, dile ve Mehmet Âkif Ersoy'a bakışını dinledik. Bunların yanında ömrünü adadığı Ankara'ya değinmesek olmazdı.

D. Mehmet Doğan, 2014 yılının Aralık ayında ömrüm dediği Ankara şehrengizini çıkardı. Öncelikli olarak şunu belirtmekte fayda var ki D. Mehmet Doğan Ankaralı ve hayatının büyük bir kısmını Ankara'da geçirmiş bir fikir adamıdır. Ancak Ankara, onun için sadece memleketi veya ikamet ettiği yer olmamıştır. D. Mehmet Doğan, bu şehir için maddi-manevi birçok katkı sunmuş ve kendisinin de ifade ettiği gibi ömrünü bu şehre adamıştır.

Ömrüm Ankara kitabında Ankara ile ilgili pek çok şeyi buluyoruz. Ankara'nın tarihi, doğası, gezilmesi gereken yerleri, Ankara hakkında yazan yazarlar ve şairler ve daha pek çok şey … Bütün bunlara bu kısıtlı sürede değinmemiz mümkün değil ancak sürekli ifade edildiği gibi Ankara'nın bir köy olup daha sonradan rejimin başkenti olması sebebiyle şehirleştiği iddialarına verilen cevaplara değinmek istiyorum.

D. Mehmet Doğan için Ankaralı olmak demek en az üç kuşak Ankara'da doğup büyümek demektir. Bir de başkentli olmak var. Bu da iş, memuriyet vesilesiyle Ankara'ya gelip yaşamak ki bunlardan biri de benim. D. Mehmet Doğan, başkentli olanların Ankara'yı bilmediğini, tanımadığını söylüyor. Bir başkentli olarak ben de buna katılıyorum. Çünkü D. Mehmet Doğan'la ve onun Ömrüm Ankara kitabıyla tanışmadan önce ben de klasik Ankara söylemlerine sıkışıp kalmıştım.

Bu söylemler hepimizin malumu: "Cumhuriyet rejiminden önce aslında Ankara bir köy idi ve biz burayı başkent yaparak şehirleştirdik. Bunun muarızı olarak mabedsiz bir şehir Ankara…

Eğer Ankara bir köydü dersek Hacı Bayram Velî'yi, onun müridleri olan Bayramîleri, Ahiliğin Anadolu'daki merkezlerinden biri olmasını nereye koyacağız? Hacı Bayram, çiftçilikle uğraştığı gibi müridlerine de meslek sahibi olma şartı koşmuştur. Bu kadar uğraş yok hükmündeki bir köyde olmamıştır herhâlde.

Hacı Bayram Velî, Ankara için ve hatta Türk-İslam dünyası için çok kıymetli bir şahsiyettir.

D. Mehmet Doğan'ın kitabında üst başlık olarak verdiği "Çalabım Bir Şâr Yaratmış" şiirini sizinle paylaşmak isterim.

Çalabım bir şâr yaratmış
İki cihân âresinde
Bakıcak dîdâr görünür
Ol şârın kenâresinde

Nâgehan ol şâra vardum
Ol şârı yapılur gördüm
Ben dahî bile yapıldum
Taş ü toprak âresinde

Ol şârdan oklar atılur
Gelür ciğere batılur
Ârifler sözü satılur
Ol şârın bazâresinde

Şakirdleri taş yonarlar
Yonup üstâda sunarlar
Çalabun ismin anarlar
Ol taşun her pâresinde

Bu sözü ârifler anlar
Cahiller bilmeyup tanlar
Hacı Bayram kendi banlar
Ol şârın minâresinde"

Bu şiir, Hacı Bayram'ın şehir inşa etmekten kastının insan inşa etmek olduğunu göstermektedir. Şehir inşa etmek aynı zamanda insan inşa etmek ve yapma, kurma fiili manevi kimlik oluşturma anlamına gelir. Hacı Bayram Velî'nin Çalabım Bir Şâr Yaratmış şiiri bunun en yalın örneğidir. Bu örneğin en somut göstergesi ise yanı başında bulunan Augustus mabediyle yarışa girmeden mütevazı, kerpiçten ve ahşaptan çilehane inşa etmesidir.

Şehir kurmak demişken bunun en güzel örneğini Peygamber Efendimiz (s.a.v.) yapmıştır. Hz. Peygamber medeniyet inşa ederken önce biatlarla halkın kalbine dokunmuş yani önce insan inşası yapmış daha sonra hicretle birlikte Yesrib'i Medine'ye, şehre dönüştürmüştür. Hal, peygamber için bile böyle iken bir köyün başına sadece başkent lafzı getirilerek bir anda şehre dönüştürülmesi pek tutarlı görülmemektedir.

D. Mehmet Doğan da bu eserinde iddiaların tutarsızlığına dikkat çekip öyle olmadığının delillerini bir bir aktarıyor.

D. Mehmet Doğan'ın Ankara'sının bir diğer çarpıcı yanı ise İstanbul'u fethetmiş olmasıdır. İlk defa duyanlar için şaşırtıcı bir şey biliyorum. Kitabında kendisi de tepkileri veriyor. Açıkçası ben de ilk duyduğumda "nasıl yani, şimdi İstanbul'u Ankara mı fethetmiş? Olur mu öyle şey?" demiştim. Ama D. Mehmet Doğan, İstanbul fethedilirken ne Erzurum'un ne Kars'ın ne doğuda herhangi bir ilin değil; Ankara'nın, İstanbul'un fethinde katkısı olduğunu söylüyor. Hatta Erzincan'ın bile katkısı yokmuş. Çünkü o dönemlerde sınırların en doğusundaki ilin Ankara olduğunu dolayısıyla bu saydığımız doğu illerinin ülkenin sınırlarına dâhil olmadığını söylemektedir.

Peki Ankara, İstanbul'u nasıl fethetmiştir, bunu biraz açalım. Bilindiği üzere Akşemseddin, Fatih'in hocasıdır. İstanbul'un manevi fatihidir. Akşemseddin'i yetiştiren kimdir? Hacı Bayram Velî.

Hatta anlatıldığı üzere Hacı Bayram Velî'nin Edirne'ye ziyaretinde Fatih'in babası olan 2. Murat, Hacı Bayram'a İstanbul fetholunacak mı diye sormuş, o da cevaben sen ben belki göremeyiz ama bu beşikteki yavru İstanbul'u fethedecektir demiştir. Bunun üzerine Fatih çok küçük yaşta tahta geçirilmiş ancak erken bir karar olduğunun farkına varılmıştır. Hacı Bayram'ın dediği çıkmış ve Fatih, İstabul'u fethetmiştir. Fatih'in yetişmesinde Akşemseddin, Akşemseddin'in yetişmesinde Hacı Bayram Velî rol oynamıştır. Yani Fatih'in hocasının hocası Hacı Bayram'dır.

D. Mehmet Doğan, ideolojik kavgaların arasında sıkışıp kalan gerçek Ankara'nın üzerindeki tozları üflemiş ve bizlere, bakın burada gerçek ve güzel bir Ankara var, demiştir.

Ankara'ya, özellikle Mehmet Âkif Ersoy'un İstiklâl Marşı'nı yazarken kaldığı yerin düzenlenmesinde çok emeği geçmiş ve verdiği eserlerle, yazdığı yazılarla Ankara'nın kültür ve sanatına önemli katkılarda bulunmuştur. Hem bir başkentli olarak hem de öğrencisi olarak teşekkürü borç bilir, Allah'tan hayırlı uzun ömürler dilerim.

Dinlediğiniz için teşekkür ederim, saygılarımla.

Hüseyin Türk

Konuşmalarından dolayı tüm arkadaşlarıma teşekkür ediyorum.

Öncelikle Muhammed Bey bize; batı sisteminin bizim kültürel değerlerimizi yozlaştırmaya sebebiyet verdiğine, kültürel miraslarımızın bir iktisadi çıkar için kullanılmamasına, kadîm değerlerimizi bir onur mücadelesi kabul edip savunmamız gerektiğine değindi. Konuşmalarından dolayı Muhammed Bey'e tekrar teşekkür ediyorum.

Bir diğer konuşmacımız Rabia Nur Akmaz Hanım da bizlere D. Mehmet Doğan hocamızın dil anlayışını anlattı. Rabia Hanım bize; dilin yaşayan bir varlık ve haberleşmenin temeli olduğuna, dillerin hareketliliğinin varlığına ve bu hareketliliğin gelişiminin medeniyetin gelişimine paralel olduğuna, dilden taviz vermenin inançtan da taviz vermek olduğuna ve bir toplumun dilinin de tarihi olduğuna değindi. Konuşmalarından dolayı Rabia Hanım'a tekrar teşekkür ediyorum.

Bir diğer konuşmacımız Büşra Konaktaş Hanım da bizlere D. Mehmet Doğan hocamızın gözünden Mehmet Âkif Ersoy'u anlattı. Büşra Hanım

ise Mehmet Âkif'in yaşamına, halkı nasıl bilinçlendirdiğine, Türk milletinin, tüm İslam aleminin ümidi olduğuna değindi. Konuşmalarından dolayı Büşra Hanım'a tekrar teşekkür ediyorum.

Son konuşmacımız Merve Aksakal Hanım da bizlere D. Mehmet Doğan hocamızın gözünden Ankara'yı anlattı. Merve Hanım bize Ankara'nın bir memleketten daha fazlası olduğuna, Ankaralı olan insanların bile tam manasıyla Ankara'yı bilmediklerine, Ankara'nın manevi değerlerinden olan Hacı Bayram Velî Hazretleri'ne değindi. Konuşmalarından dolayı Merve Hanım'a tekrar teşekkür ediyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

70. Yaş yılında Dr. D. MEHMET DOĞAN

(FOTOĞRAFLAR)

Özlem Tuğba Demirok, Fatma Nur Akbayrak, Öznur Selen Kemaloğlu, Rabia Nur Akmaz, Derya Kaya, Merve Aksakal, Çilemcan Özdemir, Adem Karafilik, İbrahim Eryiğit, Celil Güngör, Mahmut Erdemir, Mehmet Kurtoğlu, Selda Kurtoğlu, Şeyda Özgül, Ayfer Yıldırım, Burçak Dilara Aktaş, Bekir Sıddık Soysal, Musa Kâzım Arıcan, D. Mehmet Doğan, İbrahim Halil Çelik, İbrahim Ulvi Yavuz, Kudret Bülbül, Erbay Kücet, Fatih Uşan, Tarkan Zengin, Oğuzhan Uysal, Alper Akdeniz, Hıdır Yıldırım, Ferhat Koç, Hacı Ömer Çam, Ahmet Doğan, Mehmet Nezir Gül

Şeyda Özgül, Özlem Tuğba Demirok, Fatma Nur Akbayrak, Rabia Nur Akmaz, Musa Kâzım Arıcan, D. Mehmet Doğan, Burçak Dilara Aktaş, Öznur Selen Kemaloğlu, Merve Aksakal, Zehra Aydoğan Gümüş, Çilemcan Özdemir

Özlem Tuğba Demirok, Zehra Aydoğan Gümüş, Çilemcan Özdemir, Oğuzhan Uysal, Öznur Selen Kemaloğlu, Şeyda Özgül, Rabia Nur Akmaz, Burçak Dilara Aktaş, Musa Kâzım Arıcan, D. Mehmet Doğan, Merve Aksakal, Derya Kaya, Hüseyin Türk, Fatma Nur Akbayrak, Muhammet Ümit Çiftçi, Enes Dağ, Mesut Arslan, Buğra Kocamusaoğlu

Soldan sağa ilk sıra:
Fatih Uşan, Kudret Bülbül, İbrahim Ulvi Yavuz, D. Mehmet Doğan, İbrahim Halil Çelik, Ferhat Koç, Musa Kâzım Arıcan, Hıdır Yıldırım, Ayfer Yıldırım, Selda Kurtoğlu, Mehmet Kurtoğlu

Burçak Dilara Aktaş, Oğuzhan Uysal

Rabia Nur Akmaz, Muhammet Ümit Çiftçi, Hüseyin Türk, Büşra Konaktaş, Merve Aksakal

Mustafa Ekici, Hüseyin Türk, Özlem Tuğba Demirok, Fatma Nur Akbayrak, Öznur Selen Kemaloğlu, Rabia Nur Akmaz, Derya Kaya, Merve Aksakal, Çilemcan Özdemir, Mahmut Aksakal, Tuğba Gönülal, Zehra Aydoğan Gümüş, Adem Karafilik, İbrahim Eryiğit, Celil Güngör, Mahmut Erdemir, Mehmet Kurtoğlu, Selda Kurtoğlu, Şeyda Özgül, Ayfer Yıldırım, Burçak Dilara Aktaş, Bekir Sıddık Soysal, Musa Kâzım Arıcan, D. Mehmet Doğan, İbrahim Halil Çelik, İbrahim Ulvi Yavuz, Kudret Bülbül, Erbay Kücet, Fatih Uşan, Tarkan Zengin, Serbülend Arpa, Ahmet Fatih Gökdağ, Alaaddin Varol, Oğuzhan Uysal, Alper Akdeniz, Hıdır Yıldırım, Ferhat Koç, Hacı Ömer Çam, Ahmet Doğan, Mehmet Nezir Gül

D. Mehmet Doğan, Hüseyin Türk

Serbülend Arpa, Fatih Uşan, Kudret Bülbül, İbrahim Ulvi Yavuz, D. Mehmet Doğan, İbrahim Halil Çelik, Ferhat Koç, Musa Kâzım Arıcan, Hıdır Yıldırım, Ayfer Yıldırım, Selda Kurtoğlu, Mehmet Kurtoğlu, Bekir Sıddık Soysal, Mehmet Nezir Gül

Fatih Uşan, Kudret Bülbül, İbrahim Ulvi Yavuz, D. Mehmet Doğan, İbrahim Halil Çelik, Ferhat Koç, Musa Kâzım Arıcan, Hıdır Yıldırım, Ayfer Yıldırım, Selda Kurtoğlu, Mehmet Kurtoğlu, Bekir Sıddık Soysal, Mehmet Nezir Gül

Serbülend Arpa, Fatih Uşan, Kudret Bülbül, İbrahim Ulvi Yavuz, D. Mehmet Doğan, İbrahim Halil Çelik, Ferhat Koç, Musa Kâzım Arıcan, Hıdır Yıldırım, Ayfer Yıldırım, Selda Kurtoğlu, Mehmet Kurtoğlu, Bekir Sıddık Soysal, Mehmet Nezir Gül

Sanat Yönetmeni Dr. Öğr. Üyesi: Alper Akdeniz (Ud)
Kanun: Sinan Yeşilyurt , Ney: Muammer Eliyatkın, Keman: Furkan Babayiğit, Bendir: Umur Şahin, Daire: Ömer Mansur Sözduyar

Sanat Yönetmeni Dr. Öğr. Üyesi: Alper Akdeniz (Ud)
Kanun: Sinan Yeşilyurt , Ney: Muammer Eliyatkın, Keman: Furkan Babayiğit, Bendir: Umur Şahin, Daire: Ömer Mansur Sözduyar